

jednání, kde nebude vlastním tématem tolik odváděn od teoretických rozborů.
Dr. Kepert.

DR. KAREL HOCH: *Alois Rašín, jeho život, dílo a doba*. — Praha. Orbis. 1934, str. 416, 8°. (Stopami dějin, II. 5.) Kč 60.— — Dr. ALOIS RAŠÍN: *Řeči v Národním shromáždění*. — Praha. 1934. Politický klub Čs. Národní demokracie, str. 342. 16°. (Bílé knihy, 8.) Kč 50.— — Téměř současně vycházejí dvě knihy k životopisu Aloise Rašína: jednak první soustavný pokus vystihnouti biograficky tuto osobnost neobyčejně zajímavou nejen politicky, nýbrž i hospodářsky a historicky, a jednak vydání jeho řečí v Národním shromáždění. Tato edice se přimyká tedy vlastně až k posledním statím životopisu Hochova a bude na místě zmíniti se o ní až naposledy.

Hochova práce je pojata velmi vážně. Její autor se snažil vyčerpát, pokud možná, všechny biografické prameny, což samo sebou je už práce vskutku veliká. Nesmíme zapomenout, že velikou část Rašínovy biografie musíme čerpat z pramenů období válečného, které jsou dochovány jen částečně, protože korespondence a poznámky se ničily, takže každý historik válečné epizody bude nutně odkázán na prameny druhotné a na paměti. Je to vidět i tam, kde se Hoch na př. drží známých publikací z Carnegiova institutu, třebas se snaží vždy vylíčiti rámec, v němž Rašín rostl a pracoval. Ovšem Dr. Hoch nezapře v sobě bývalého žurnalistu. To zřejmě vystupuje v úvodních slovech o Napoleonovi a Bismarkovi, to mu však také dává možnost přejíti (zejména v hospodářských kapitolách) přes problémy snáze, než by to bylo možno historiku z profese, byť nepochybně leckdy tohoto neuspokojí do všech důsledků.

Osobnost Rašínova vskutku si zasluhuje nejenom jedné, nýbrž řady biografických vážných prací. Je tu příliš mnoho dramatických momentů nakupeno na jednoho člověka. Hoch postupoval v časovém sledu a tak vyhověl úplně hledisku evolučnímu, ale rozhodně bychom rádi viděli i jakési průřezy s hlediska věčného, jako na př. Rašína jako ministra financí, jako zastávce státního práva a pod., neboť v chronologickém pořádku — a zvláště u Rašína — se tříští v jednotlivé časové fáse a tak se vrací několikrát opuštěný motiv opět a opět. Proto Hochova kniha je v bohatém biografickém materiálu pokusem, byť pokusem velmi čestným a ovšem prvním, protože všechny předchozí studie (i samotného Hochy, viz Všehrd XV. 351.) byly jen náčrtky. Rozvrh knihy je proveden v 9 kapitol, časově dobře volených, z nichž poslední poukazuje na hlavní rys Rašínovy osobnosti, jak se zejména projeví po převratu. Uvádět jednotlivé body v tomto úzkém referátu by nemělo věru smyslu. Buď by to byly jen ukázky (Hoch se snaží být značně objektivní), nebo by to mohlo lehce vzbudit zdání, že něco cení více, něco méně, ač právě v životopise všechny složky musí býti hodnoceny se stanoviska osoby.

Edici řečí Rašínových v Národním shromáždění, kterou uvedl krátkou předmluvou Fr. Stašek připravili k tisku Josef Bečka a syn Rašína Ladislav Rašín. Je tu otištěno 13 řečí z Národního shromáždění revolučního, 15 z poslanecké sněmovny a 1 ze senátu. Uzavírá je stručný doslov editorů. Před každou řečí je předeslán hutný úvod, podávající situaci, za níž řeč byla proslovena. Otisk dál se většinou podle těsnopiseckých zpráv, pouze na málo místech vydavatelé přijali korektury z Národních listů.

Hodnota edice vyplývá sama sebou. Je tu na př. řeč — snad nej-památnejší — o nápravě měny, nebo řeč proti ústřednám, proti honorování válečných půjček, o podpoře stavebního ruchu a konečně poslední dvě řeči ze sněmovny i senátu (24. X. 1922) o úsporách ve veřejné správě. Bylo by si přát, když není možno vydati i ostatní řeči doslovně, aby aspoň jejich nejdůležitějším částem se dostalo edice obdobné, protože i ony jsou důležitou součástí pro poznání Rašínovy individuality. Č a.